

Till
Klimat- och näringslivsdepartementet
diarienummer KN2023/03476

Föreningen SESAMs svar på Regeringens remiss avseende invasiva främmande arter (IAS, invasive alien species) och förslagen om nationell lista från Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten KN2023/03476.

Föreningen SESAM, FS, har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade remiss och ber med anledning härav att få anföra följande.

1. FS synpunkter kommer att inskränka sig till arter och åtgärder som är av betydelse för FS verksamhet. FS är en förening vars mål är att bevara den genetiska/biologiska mångfalden hos kulturväxter. Vi kommer därför att beakta frågan om invasiva främmande arter (IAS) så som den inverkar på vår verksamhet. Föreningen är ideell och saknar helt kommersiella inslag. Det innebär att vi avstår från synpunkter på vattenlevande djur och växter såvida dessa inte inverkar på odling av kulturväxter. Vi avstår även från synpunkter på Kommerskollegiums remissvar som ligger utanför vårt kompetensområde.
2. Det är glädjande att arbetet med en nationell lista gått vidare. FS anser att en sådan är mycket efterlängtdad och behovet av den är stort. Vi vill trycka på behovet av att vidare handläggning sker med minsta möjliga tidsåtgång då behovet av listan funnits länge och de åtgärder som behöver vidtas blir allt kostsammare och svårare ju längre tid som går.
3. Valet av arter är baserat på en riskbedömning enligt artikel 5.1 a-h i EUs förordning nr 1143/2014 ” om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter ”. Naturvårdsverket har tagit hjälp av Artdatabanken för riskbedömningen samt av konsultföretaget WSP. Det är FS uppfattning att urvalet blivit för litet och att flera arter av stor negativ betydelse för odling av kulturväxter ej inkluderats, t ex vintergröna, parksallat och blekbalsamin. Vidare är begränsningen till Kalmar län och Gotlands län för spärroxbär inte helt lätt att förstå. T ex har spärroxbär rapporterats 742 gånger i artportalen (AP) under 2000-2024 från Stockholms län att jämföra med 594 rapporter från Gotlands län. Antalet rapporter från Sörmlands län under samma period är 536 dvs obetydligt färre än de från Gotland. Det förefaller vara kustmiljöerna utmed Östersjön som är drabbade snarast än de två stora öarna.

Ett närmast motsatt förhållande kan sägas föreligga för växterna kaukasiskt fetblad och sibiriskt fetblad som förvisso utgör ett problem i känsliga miljöer med hällmark, t ex strandnära och skärgårdsmiljöer. Dock är dessa växter tämligen vanliga inslag i trädgårdar med murar och stenpartier i inlandet men med ett betryggande avstånd till känsliga miljöer. Det ter sig därför oproportionerligt att föreslå utrotningsåtgärder för dessa arter i hela landet medan några av de arter som utgör störst problem, blomsterlupin och kanadensiskt gullris, föreslås bli föremål för hanteringsåtgärder.

Emellertid anser vi inte att den föreslagna listan ska modifieras i nuläget – det är viktigare att den föreslagna listan blir beslutad om utan dröjsmål. Däremot behövs en mekanism för att på ett enkelt sätt uppdatera den nationella listan utan att det tar så lång tid i anspråk som den nu föreslagna har tagit.

4. I den föreslagna lagtexten §36a till förordningen 2019:1939 ges Länsstyrelsen möjlighet att besluta att utrotningsåtgärder inte ska vidtas pga oöverstigliga svårigheter att utrota eller höga kostnader eller att metoder saknas. FS saknar här en mekanism att regelbundet följa forskningsläget, som ju mycket väl kan ändra sig. Det vore rimligt att ett beslut enligt §36a har en begränsad giltighetstid, t ex två år, varefter en ny bedömning måste göras för att förlänga beslutet. Bedömning ska innefatta en genomgång av vetenskapliga publikationer och även kontakter med berörda högskolor eller universitet, t ex SLU (Sveriges Lantbruksuniversitet). FS noterar också att förslagen inte innefattar medel för forskning kring utrotning av specifika IAS där effektiva och ekonomiskt rimliga utrotningsmetoder saknas. Sådana medel bör rimligen avsättas då det långsiktigt är sannolikt att nya metoder kan innebära betydande kostnadsminskningar för samhället.
5. För att kunna genomföra åtgärder mot vart och ett av de föreslagna IAS så krävs kunskaper om såväl artbestämning som utrotnings/begränsningsåtgärder. Det är viktigt att medel avsätts för att åstadkomma utbildningstillfällen och t ex SLU skulle kunna ges uppdraget att utforma ett utbildningspaket. Vilka som sedan ges uppdraget att meddela utbildningen kan rimligen överlåtas till SLU i samråd med de två myndigheterna som formulerat de nu aktuella förslagen.

Florian Maindl
Ordförande i Föreningen SESAM